

Міністерство освіти і науки України
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Кафедра гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
гуманітарних дисциплін
протокол № 1 від 31.08.2023
Зав. каф., к.і.н., проф. Полянський О.А.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

для бакалаврів I року навчання
спеціальність:
017 «Фізична культура і спорт»

© Труба Р.І., Полянський О.А., 2023

© Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського, 2023

Назва курсу	Історія України
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Костюшка – 11, ауд. згідно розкладу
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет туризму, кафедра гуманітарних дисциплін
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	017 «Фізична культура і спорт»
Викладачі	Полянський Олег Арсенович – кандидат історичних наук, професор Труба Руслана Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Консультації	Щосереди, 14:00 – 15:00 в приміщенні кафедри гуманітарних : м. Львів, вул. Костюшка 11, ауд. 206 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю hd.kafedra@gmail.com
Інформація про курс	Дисципліна «Історія України» є нормативною дисципліною з спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» для освітньої програми підготовки бакалаврів, яка викладається у 1 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання для розкриття закономірностей та особливостей політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України, її відносин з іншими державами та народами. А також впродовж курсу зроблено акцент на обґрунтуванні цілісної концепції історії української державності в контексті сучасної національної політики України.
Мета та завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> • подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, їх особливості, визначальні події та явища в кожному з них; • узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; • розкрити історію суспільно-політичних та соціально-економічних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст та організаційні форми, визначити місце і роль в українській історії видатних історичних осіб; • показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин. • спростувати ключові російські міфи про Україну та українську історію.

Формат курсу	Очний (<i>offline</i>)				
Очікувані результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> • оволодіти сучасними методами історичного пізнання, історичним термінологічно-понятійним апаратом; • зрозуміти сутність, природу та генезис історичних явищ, вміти здійснювати їх аналіз та узагальнення, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і процесів; • виважено оцінювати роль суб'єктивних і об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах вітчизняної історії; • знати основні праці вітчизняних і зарубіжних істориків, присвячених актуальним проблемам історії України; • основні періоди історичного розвитку української нації, етапи формування її державності; • аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини; • мати громадянську позицію, високу історико-політичну культуру; • на основі методів наукового пошуку опанувати новітні історичні концепції; • визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, теорії для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів; • побудова усних та письмових висловлень про історичні події та явища (есе, доповідь). 				
Обсяг курсу	90 год.: 50 годин аудиторних занять, з них 24 год. лекцій, 26 год. практичних занять та 40 год. самостійної роботи				
Ознаки курсу	Рік викладання 2023-2024	Семестр <i>Перший</i>	<i>Спеціальність</i> 017 «Фізична культура і спорт»	Курс (рік навчання) <i>1</i>	Нормативний/вибірковий <i>Нормативний</i>
Пререквізити	немає				
Технічне й програмне забезпечення	І. Мультимедійний проектор, комп'ютер				
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Передбачено: лекції, презентації самостійно опрацьованого матеріалу, дискусії щодо визначених проблем.				
Ключові слова	Наратив, історичні концепції, державотворення, нація, революція, особистість в історії.				
Теми	Лекції: 1. Вступ до історії України. Стародавня доба та перші державні утворення на				

<p>території України.</p> <p>2. Русь та Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу.</p> <p>3. Україна в другій половині XIV – першій половині XVII ст.: литовсько-польська доба.</p> <p>4. Українська національна революція середини XVII.: формування козацької держави.</p> <p>5. Україна в другій половині XVII – XVIII ст.: доба Руїни та Гетьманщини.</p> <p>6. Україна у складі Російської та Австрійської імперії: проблеми колоніальної антиукраїнської політики та національного відродження (кін. XVIII – початок XX ст.).</p> <p>7. Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності.</p> <p>8. Україна у міжвоєнний період (1921–1939): утвердження тоталітарного режиму та боротьба за Українську державу</p> <p>9. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945).</p> <p>10. УРСР в др.пол.40-х – першій половині 80-х : проблеми суспільно-політичного та економічного розвитку.</p> <p>11. Україна на шляху до незалежності (сер. 80-х рр. XX ст. – 2024).</p> <p>Практичні заняття:</p> <p>1. Стародавня доба в історії України.</p> <p>2. Давньоруська держава та Галицько-Волинська держава в історії України</p> <p>3. Перший поділ України. Місце і роль українського козацтва та запорозької січі в боротьбі за українську державність.</p> <p>4. Перша українська національна революція середини XVII.</p> <p>5. Боротьба за українську державність наприкінці XVII- кінець XVIII ст.</p> <p>6. Суспільно-політичний рух й національне відродження в Україні наприкінці XVIII – на поч. XX ст.</p> <p>7. Друга українська національна революція 1917–1921 рр.</p> <p>8. Україна між Першою та Другою світовими війнами: проблеми політичного та соціально-економічного розвитку й боротьби за національну державність.</p> <p>9. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945).</p> <p>10. УРСР в другій половині 40-х – першій половині 80-х: трансформація суспільного розвитку.</p>
--

	11. Третя українська національна революція (кін. 80-х рр. ХХст. – 2024).
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру Комбінований
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Семестрова оцінка студента формується на основі суми балів, які він отримує за роботу впродовж семестру:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Робота на семінарських заняттях (поточний контроль – відповіді та доповнення на семінарських заняттях, слайд-презентації, інформаційні довідки¹) - 39 балів. Реферати 2Х5 балів – 10 балів. 2. Проміжний контроль (написання контрольних робіт) – 12 балів 3. Підсумковий контроль (іспит) – 50 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p>
Політика курсу	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись віддалено за погодженням із керівником курсу</p>
Питання екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Історія України» як наукова дисципліна. 2. Джерела та література курсу «Історія України». 3. Археологічна періодизація стародавньої доби історії України. 4. Трипільська культура в історії України. 5. Перші історичні народи на території України. 6. Грецька колонізація Північного Причорномор'я та Криму у VII до н.е. - V ст. н.е. 7. Формування східних слов'ян. Їх суспільний устрій, культура, взаємини з іншими народами. 8. Етногенез українського народу. Походження терміну «Україна». 9. Виникнення Давньоруської держави: антський і дулібський союзи племен. Походження терміну «Русь». Норманська та антинорманська теорії. 10. Періодизація Давньоруської держави. Династії Києвичів та Рюриковичів.

¹ Відповіді та доповнення на семінарських заняттях, слайд-презентації, інформаційні довідки оцінюються від 0-3 бали (0- незадовільно; 1- задовільно; 2- добре; 3-відмінно).

11. Суспільний устрій та економіка Русі у IX–XII ст.
12. Хрещення Русі та його історичне значення.
13. Розпад Русі: причини та наслідки.
14. Боротьба Русі з кочівниками (X–XIII ст.).
15. Міжнародні зв'язки Русі.
16. Галицько-Волинське князівство: утворення, розвиток та роль в історії української державності.
17. Перший поділ і загарбання українських земель іноземними державами у XIV–XVI ст. Кревська та Люблінська унії.
18. Українські землі в складі речі Посполитої: політичний статус, соціально-економічний та духовно-культурний розвиток. Брестська унія.
19. Польський, литовський, російський, татарський та єврейський фактори в історії України XIV–XVIII ст.
20. Причини та версії виникнення українського козацтва та його роль в історії України.
21. Військова організація та військове мистецтво українського козацтва.
22. Утворення Запорозької Січі. Військові, господарські та державницькі аспекти її функціонування.
23. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.
24. Причини, характер і періодизація Національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького.
25. Військові дії у 1648–1653 рр. Зборівський та Білоцерківський мирні договори. Битви під Батогом та Жванцем.
26. Утворення Української козацької держави середини XVII ст., її політичний та адміністративно-територіальний устрій. Зміни в соціально-економічному житті.
27. Переяславська угода та Березневі стаття 1654 р. та їх наслідки для України.
28. Політична ситуація в Україні у 50 – 60-х рр. XVII ст. Віленське перемир'я та Гадяцький договір. Конотопська битва.
29. Поділ України на Правобережну та Лівобережну. Андрусівський договір та Вічний мир.
30. Російсько-українські відносини наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Полтавська битва. Гетьман Іван Мазепа та його роль в історії України
31. Антиукраїнська політика Російської імперії у 1709–1750-х роках. «Конституція» Пилипа Орлика. Перша Малоросійська колегія. Правління Гетьманського уряду.
32. Україна у др.пол. XVIII ст. Ліквідація російським самодержавством Гетьманщини та Запорозької Січі. Друга Малоросійська колегія.
33. Гайдамацький та опришківський рухи в Україні. Коліївщина.
34. Російсько-турецькі війни др. пол. XVIII – пер. третини XIX ст. й Україна. Азовське, Чорноморське та Кубанське козацтво.
35. Поділи Польщі та їх вплив на черговий перерозподіл українських земель.
36. Політичне становище та соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії наприкінці XVIII –

першої половини XIX ст.

37. Політичне становище та соціально-економічний розвиток українських земель в складі Австрійської монархії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

38. Масонський і декабристський рухи в Україні.

39. Національний рух на східноукраїнських землях в першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство.

40. Національний рух на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. «Руська трійця».

41. Європейські демократичні революції 1848 р. й Україна. Основні досягнення українського національного руху.

42. Скасування кріпосного права та панщини на східно- та західноукраїнських землях

43. Громадівський, народницький; москвофільський, народовський рухи в Україні у другій половині XIX ст.

44. Виникнення, програмні документи й діяльність українських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст.

45. Український національний рух в час революції 1905-1907 рр.

46. Створення, програмні документи й діяльність молодіжних військово-спортивних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».

47. Україна у Першій світовій війні.

48. Створення, бойовий шлях та культурно-освітня діяльність Українських Січових Стрільців.

49. Українська революція 1917-1921 рр.: причини, характер, періодизація

50. Утворення Української Національної Ради та Генерального секретаріату, їх функції та політика (березень-листопад 1917 р.).

51. Універсали Центральної ради та їх роль в розбудові Української держави.

52. Проголошення та спроби встановлення радянської влади більшовиками. Перша війна більшовицької Росії проти Української Народної Республіки (листопад 1917 – січень 1918 рр.).

53. Героїзм і трагедія Крут.

54. Брестський мирний договір УНР з Центральними державами: досягнення і прорахунки.

55. Гетьманський переворот (1918) і проголошення Української монархічної держави.

56. Внутрішня і зовнішня політика Української монархічної держави (1918).

57. Створення Директорії, її прихід до влади, програма та діяльність.

58. Друга війна більшовицької Росії проти УНР (1919-1920 рр.). Утвердження радянської влади в Україні.

59. Перший та Другий зимовий походи армії УНР.

60. Варшавський та Ризький мирні договори, їх суть та наслідки для України.

61. Західно-Українська Народна Республіка: виникнення, внутрішня і зовнішня політика.

62. Польсько-українська війна 1918-1919 рр.: суть, основні етапи та наслідки.

63. Акт злуки УНР та ЗУНР (1919): проблеми соборності України.

64. Причини поразки та уроки Української революції 1917 – 1921 рр.
65. Політична та соціально-економічна програма більшовиків в Україні (1917-1921). Політика «воєнного комунізму».
66. Міжнародне становище України після поразки національної революції 1917-1921 рр. Черговий перерозподіл українських земель іноземними державами.
67. Створення СРСР й входження УРСР до її складу. Політичний статус, соціально-економічні й культурні повноваження республіки.
68. Голод 1921-1923 рр. в УРСР. Нова економічна політика.
69. Політика українізації, її суть та результати.
70. Індустріалізація в УРСР: завдання, досягнення та прорахунки.
71. Колективізація в УРСР: причини, здійснення та наслідки.
72. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні: причини, суть, наслідки.
73. Масові політичні репресії 20 – 30-х рр. ХХ ст. комуністичного тоталітарного режиму в УСРР.
74. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921-1939): політична й духовно-культурна ситуація, соціально-економічний розвиток.
75. Українська Військова Організація й Організація Українських Націоналістів: створення, програми та діяльність.
76. Карпатська Україна у 1938-1939 рр.: створення та боротьба за незалежність.
77. Пакт Молотова-Ріббентропа і його вплив на розв'язання Другої світової війни.
78. Входження західноукраїнських земель до складу СРСР й УРСР. Особливості політики радянзації.
79. Масові репресії радянського режиму на західноукраїнських землях у 1939-1941 рр.
80. Німецько-радянська війна 1941–1945 рр. й Україна. Окупація України нацистською Німеччиною.
81. Німецький окупаційний режим в Україні (1941–1944). Його особливості в різних окупаційних зонах.
82. Діяльність радянського підпілля та партизанський рух в Україні під час війни (1941-1944).
83. Створення та боротьба Української Повстанської Армії (1942–1945).
84. Акт відновлення української державності: 30 червня 1941 р.: проголошення та наслідки.
85. Українська дивізія «Галичина»: особливості створення й участь у бойових діях.
86. Завершальний етап німецько-радянської війни й звільнення України від німецької окупації (1943-1944).
87. Наслідки Другої світової війни для України: людські, матеріальні й моральні втрати.
88. Особливості процесу відбудови народного господарства України у повоєнні роки (1945-1953).
89. Голод 1946-1947 рр. в УРСР: причини та наслідки.
90. Повоєнні адміністративно-територіальні зміни в УРСР (1945–1954); Україна в системі міжнародних відносин. Зовнішньополітична діяльність УРСР.

	<p>91. Суперечливий характер суспільно-політичного життя в УРСР (1945–1956). Боротьба радянського режиму з українським націоналізмом та космополітизмом.</p> <p>92. Особливості радянзації західних областей УРСР (1944–1956). Ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянського режиму з УПА та підпіллям ОУН.</p> <p>93. УРСР в період десталінізації (1956–1964). «Хрущовська відлига».</p> <p>94. УРСР в період неосталінізму та «Брежнєвського застою» (1964–1985).</p> <p>95. Політика русифікації України: суть та наслідки.</p> <p>96. Дисидентський та правозахисний рухи в Україні. Шістдесятники.</p> <p>97. «Горбачовська перебудова» та її вплив на суспільно-політичні та економічні процеси в УРСР.</p> <p>98. Активізація національного руху в Україні: проблеми екології, мови, історії. Створення та діяльність Народного руху України й інших національних інституцій.</p> <p>99. Вибори до Верховної Ради СРСР та УРСР. Демократичний блок й Народна Рада. Декларація про державний суверенітет України (1990).</p> <p>100. Акт проголошення незалежності України (1991). Грудневий (1991) референдум та вибори Президента України.</p> <p>101. Проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурного розвитку незалежної України (1991–2004).</p> <p>102. «Помаранчева» революція 2004–2005 рр.: причини та результати.</p> <p>103. Українська «революція Гідності» 2013-2014 рр.: причини, хід та результати.</p> <p>104. Російська окупація Криму та спроби захоплення Донбасу.</p> <p>105. Російсько-українська війна – Війна за Життя (2014–2022 рр.): періодизація.</p>
Література та інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Навчальна програма із дисципліни : http://repository.ldufk.edu.ua/ 2. Модульна робоча навчальна програма із дисципліни. http://repository.ldufk.edu.ua/ 3. Комплект текстів лекцій: http://repository.ldufk.edu.ua/ Репозитарій бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. 4. Навчально-методичний посібник до курсу (Полянський О. Історія України: [навч. посіб. для семінарських занять для студ. неіст. спец. ВНЗ]/Олег Полянський, Руслана Труба. – Львів, 2011. – 468 с. http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3447/1/Poljansky%20O.%2c%20Truba%20R..pdf 5. Полянський О., Труба Р. Історія України : навч.-метод. посіб. / Олег Полянський, Руслана Труба. - Львів : Растр-7, 2021. - 196 с. http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/29999 6. Труба Р.І., Полянський О.А. Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів з курсу «Історія України». – Львів, 2018. - http://repository.ldufk.edu.ua/ Репозитарій бібліотеки ЛДУФК 7. Труба Р.І., Полянський О.А. Семінарські заняття з історії України для студентів першого курсу усіх спеціальностей. – Львів. 2018.

- <http://repository.ldufk.edu.ua/> Репозитарій бібліотеки ЛДУФК
8. Труба Р. І. Методичні рекомендації для написання модульних контрольних робіт з курсу «Історія України». – Львів, 2018. <http://repository.ldufk.edu.ua/> Репозитарій бібліотеки ЛДУФК
 9. Труба Р.І., Полянський О.А. Екзаменаційні вимоги з курсу «Історія України» для студентів першого курсу усіх спеціальностей. Львів, 2018. <http://repository.ldufk.edu.ua/> Репозитарій бібліотеки ЛДУФК
 10. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. К.: Академвидав, 2006. 688 с. (Альма-матер). https://ftfsite.ru/wp-content/files/istorija_ukrajiny_bojko.pdf
 11. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. К., 2015. http://chtyvo.org.ua/authors/Plokhii_Serhii/Brama_Yevropy_Istoriia_Ukrainy_vid_skifskykh_voien_do_nezalezhnosti/
 12. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX ст. К.: Генеза, 2000. 360с. <http://history.franko.lviv.ua/PDF%20Final/Grycak.pdf>
 13. Енциклопедія історії України: у 10-ти т. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін.]. – К.: Наукова думка, 2005-2018. <http://resource.history.org.ua/item/0001124>
 14. Історія українського козацтва: Нариси: у 2 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. К.: Києво-Могилянська академія, 2006. Т. 1. 800 с.; – 2007. Т. 2. 724 с.
 15. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К.:Критика, 2005. 584 с. <http://history.franko.lviv.ua/PDF%20Final/Jakovenko.pdf>
 16. Інститут історії Національної Академії наук України www.history.org.ua
 17. Український інститут національної пам'яті www.memory.gov.ua
 18. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua
 19. Бібліотека Львівського державного університету фізичної культури <http://repository.ldufk.edu.ua/>
 20. [Проект «Країна. Історія українських земель»](#) – цикл із 183 серій анімованих фільмів, які присвячені важливим подіям та знаковим постатям в історії України. Тривалість кожної серії складає 25-70 хвилин.